

المجلة

مجلة جمعية القاهرة الخيرية الأرمينية العامة

ՏԵԶԵԿԱՏՈՒ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԳԼՃԻՐԻ Հ.Բ.Ը.Մ.Ի ԹԵՄԵՆՆԵ

ԻՔ ՅՈՒՆՈՒԱՐ - ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1979

المدير المسئول : ه. همدانيان - ١٥ شارع عماد الدين بالقاهرة - تليفون ٩١٩٦٣٦ - ص ب ٧١٧

ԲԱՑԱՈՒԿ ԹԻՒ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ՏԻԱՐ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ
Հ.Բ.Ը.Մ.Ի ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ
ԱՐԾԱԹԵԱՑ ՅՈՐԲԵԼԵԱՆԻՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Այս թիւով

Հայրապետական Կոնդակ	էջ 3
Տիար Ալեք Մանուկեան Յորբելեար	էջ 5
Ալեք Մանուկեան	էջ 6
Նախագահ Ա. Մանուկեանի նամակը ուղղուած Հ.Բ.Ը.Մ.ի Գահիրէի Մասնաժողովին	էջ 7
Ալեք Մանուկեանի նախագահութեան 25-ամեակի հանդիսութիւնը Գահիրէի Մէջ	էջ 9
Մեծարանքի խօսք Ալեք Մանուկեանի Հ.Բ.Ը.Մ.ի նախագահութեան Արծաթեայ Յորբելեանին առիթով	էջ 11
Բազմաշնորհ Յորբելեար Ալեք Մանուկեան	էջ 14
Հ.Բ.Ը.Մ.ը Լիբանանահայութեան կողքին	էջ 15

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿ

ՄԵԾԱՅԱՐԳ ՏԻԱՐ ԱԼԵՔՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐԻՆ ԵՒ ՀԱՐԱԶԱՏ ՈՐԴԻՈՑ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՑ ՍՐԲՈՑ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՈՂՋՈՅՆ ՀԱՅՐԱԿԱՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

ՏԻԹՐՈՅԹ

Բարին Աստուած Իր պահապան Աջը միշտ տարածեալ պահած է մեր Մայր Եկեղեցւոյ ու հաւատացեալ զաւակներուն վրայ, եւ ամէն անգամ փրկած է զանոնք վերջնական կորուստէ, չար ժամանակներու փոքորիկներէն յետոյ:

Մեր օրերուն, հայ ժողովուրդը վերածնունդի եւ վերաշինութեան պատմական շրջան մը կ'ապրի ահա աւելի քան կէս դարէ ի վեր, քէ Մայր հայրենիքի մէջ եւ քէ սփիւռքի տարածքի վրայ: Շրջան մը պատմական, երբ մեր զաւակներուն ընտրանին, հերոսակա՛նքն քիզեր ի գործ կը դնէ վերակառուցելու եւ նոր կեանքի կոչելու համար հազար տարիներ շարունակ քարոսանք եղած իր Մայր երկիրը: Նաեւ շրջան մը պատմական, երբ մայր երկրէն դուրս ապրող մեր զաւակները, նոյնքան հերոսական քիզերով անհաւասար պայքար կը մղեն՝ աննուազ ու աննահանջ պահպանելու համար պանդուխտ հայութիւնը, իր նախնեաց լոյս հաւատով, իր ազգային ոգեկանութեամբ, իր հայրենարտղձ ապրումներով:

Հայ սփիւռքի ազգապահպանման այդ հերոսական առաքելութեան ճամբուն վրայ, քսան եւ հինգ տարիներ առաջ նախախնամութիւնը նոր ու պայծառ ջահ մը վառեց, ընտրութեամբը Ձեր անձին, իբրեւ նախագահ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան: Անցնող այս քսան եւ հինգ տարիները եղան տարիներ յարատեւ լարուած ու շինարար գործնէութեան, Ձեր իմաստուն եւ ստեղծարար Գեղարքութեան մերքեւ: Դուք նոր փառով պակեցիք մեծ միութիւնը հայոց բարեգործութեան: Եւ նոր միութարութիւն բերիք ամբողջ մեր ազգին: Մանաւանդ վերջին տասնամակներու ընթացքին է որ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը Ձեր առատաբաշխ ձեռնով հասաւ մեր եկեղեցւոյ եւ ժողովուրդի՝ կրօնական, կրթական, մշակութային եւ նիւթական բազում կարիքներուն, ի խնդիր արտերկրի հայութեան ազգային ինքնութեան ու արժանապատուութեան պահպանման:

Եւ տակաւին շատ աւելին իրագործեցիք Դուք եւ կը շարունակէք իրագործել, նաեւ Ձեր սեփական միջոցներով, նոյն տեսիլներով ոգեշնչուած: Ու իբրեւ հարազատ հայ քրքիստոնեայ, երբէք չմոռցաք սատարել նաեւ Սուրբ Էջմիածնի պայծառութեան եւ շէնութեան:

Ամէն նոր տարի Դուք Ձեզ գերազանցեցիք աստուածահաճոյ ու առաքինի նոր գործերով: Դուք մեր ժողովուրդի համար միշտ բարի լուր մը եղաք, մշտանորոգ աւետիս, յարատեւ ուրախութիւն: Եւ յոյժ յատկանշական է հաստատել գրեթէ աննախընթաց այն երեւոյթը, որ տասնեակ տարիներու Ձեր բարեգործութիւններն ու ազգային-հասարակական ծառայութիւնները, Ձեր մշտական մտահոգութիւններն ու երազանքները, անշեղ, նպատակաւոր ու ներդաշնակ ամբողջութիւն մը կը կազմեն, սփանչելի կերպով բնորոշելով Ձեր բարոյական գաղափարապաշտ անձնաւորութիւնը:

Մեր դարաշրջանի սփիւռքահայ կեանքի երկնակամարին վրայ ամենաբարձր կը շողայ այսօր Ձեր պայծառ գործն ու անունը, իբրեւ ազգային մեծահամբաւ բարերարի:

Դուր՝ Ալեքս Մանուկեան , անուն բարի, անմամ, անուն յաւէտ անմուտաց :

Սուրբ էջմիածնէն եւ Մեր սրտէն յարգանք ու գնահատանք Ձեր վաստակին, ջերմագին մաղթանք եւ օրհնութիւն Ձեր կեանքին, ազնուասիրտ Տիկին Մարիին եւ բոլոր Ձեր սիրելիներուն :

Հ. Բ. Ը. Մ. ի Ձեր նախագահութեան փաստեւորագրանքի լրումին, ուրախ սրտով Ձեզի կը բերենք Մեր սիրոյ եւ գնահատանքի շնորհը եւ օրհնութիւնը եւ ընդատաջելով թեմիդ առաջնորդ՝ Գեորգիոսի Տ. Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկեանի միջնորդութեան, Ձեզի կը շնորհենք «ՍԲ. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ» Ա. կարգի շքանշանը, ի գնահատումն ի մասնաւորի Ձեր եկեղեցանուէր ծառայութեանց, ի խնդիր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց հայոց կրօնական համայնքներու ծաղկման ու ամրապնդման :

Փրկչի իշման Սուրբ Սեղանի առաջ կը մնանք միշտ ազօրող Ձեր արեւշատութեան ու ընտանեկան երջանկութեան համար :

«Ինքն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս եւ Աստուած եւ Հայր մեր, որ սիրեացն զմեզ եւ ետ մեզ մխիթարութիւն յախտեցից՝ եւ յոյս բարեաց շնորհօք, մխիթարեացէ գտիրտս ձեր եւ հաստատեցէ յամենայն բանս եւ ի գործս բարութեան» (Բ. Թեազ. Բ. 15-16). ամէն.

ՎԱԶԳԻՆ Ա.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուաւ կոնդակս ի 25 Հոկտեմբերի
1978 Փրկչական ամի,
եւ ի տուժարիս Հայոց ՌՆԻԷ
ի մայրամասն Սրբոյ Էջմիածնի:
ՀՄԲ. 916

Տէր եւ Տիկին Ա. Մանուկեան՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետին հետ, Ս. Էջմիածնի Վեհարանի մուտքին

Հ. Բ. Ը. Մ.ը իր ստեղծած հայկական դպրոցներու ցանցով, Մերձաւոր Արեւելքի՝ եւ վերջին տասնամեակին Միացեալ Նահանգներու, Գանատայի մէջ եւ այլուր կառուցած վարժարաններով, հիմնական կարեւորութիւն ունեցող այս նպատակը կը կենսաւորէ: Բազմահազար հայ աշակերտներու տոհմիկ կրթութեան համար Հայկական վարժարան կառուցել, վարժարանները պահել, կը նշանակէ ամէն տարի կանոնաւոր կերպով նպաստ բաշխել, դասագրքերու, տնօրէններու, մշակութային գործիչներու հոգատարութիւն ստանձնել ինչպէս նաեւ հայ որակաւոր ուսուցիչներ պատրաստել: Եւ որովհետեւ ազգի մը ապագան կախում ունի առաւելաբար երիտասարդ սերունդի առողջ դաստիարակութենէն, Հ. Բ. - Ը. Մ.ը զարկ տուած է եւ կուտայ երիտասարդական կեդրոնատեղիներ, մարզարաններ, մշակութային սրահներ կառուցելու եւ պահելու աշխատանքին:

ՏԻԱՐ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՅՈՐԵԼԵԱՐ

Միութիւնը կը հաւատայ հրատարակչական գործին կարեւորութեան եւ զարկ կուտայ ընտիր գրական գործերու լոյս ընծայումին:

Այսպիսի գործերու մղիչ ուժը հանդիսացաւ մեծանուն միութեան պատուական նախագահը:

Եթէ նայինք վիճակագրական տուեալներու, անմիջապէս կը տեսնենք թէ, Միութիւնը իր կեդրոնատեղին Եւրոպայէն դէպի Միացեալ Նահանգներ փոխադրելէ ետք, շատ աւելի տարածուն գործունէութիւն մը արձանագրեց:

Միութեան՝ վայելած յարգն ու վստահութիւնը եւ անոր վարկին ամուր հիմերու վրայ դրուած ըլլալը՝ ամենուրեք անդամներուն թիւը ստուարացուց: Հասկնալի է որ կտակներն ու կալուածները աւելցան: Դրամագլուխը բազմապատկուեցաւ:

Ազգ մը իր ինքնութիւնն ու յատուկ նկարագիրը կը պահէ, երբ նոյն ազգին անդամները իրենց նախահայրերուն ստեղծած մշակոյթին եւ ավանդութեան ժառանգորդները ըլլալու գիտակցութիւնը վառ պահեն: Այդ գիտակցութիւնը ջամբողջներուն առաջին գծին վրայ կուգայ հայ դպրոցը: Առ այդ Հ. Բ. Ը. Միութեան եւ անոր նախագահին կատարած գոհողութիւնները աննախադէպ են: Ցատկապէս Տիար Ալեք Մանուկեանին անձնապէս կատարած իշխանական նուիրատուութիւնները: Դպրոց, մարզարան, թանգարան, մշակութային կեդրոն, հիմնադրամ ամենէն ուժեղ պատճառներն են որ ազգը շնորհապարտ եւ երախտագէտ լինի մեծ բարերար Ալեք Մանուկեանին, որուն Հ. Բ. Ը. Մ. եան նախագահութեան քսանհինգամեակի արծաթէ փառաւոր յոբելեանը հանդիսադրեց Եգիպտահայ զաղուծը, իր արդար բաժինը բերելով համազգային մեծարանքին:

Միտով կ'ողջունենք յարգարժան յոբելեարը, առողջութիւն եւ երկար կեանք մաղթելով իրեն եւ կը հայցենք Աստուծոյ օրհնութիւնը իր վրայ:

Ջաւէն Արք. Չինչինեան
Առաջնորդ Հայոց Եգիպտոսի

Վերջին քառորդ դարուն Հ. Բ. Ը. Մ.ը աննախընթաց վերելք ունեցաւ: Այդ վերելքը կը պարտինք գլխաւորաբար իր յարգելի նախագահ, Յոբելեար Տիար Ալեք Մանուկեանին: Այս մասին արտայայտուիլ, կը նշանակէ խօսիլ Հ. Բ. Ը. Միութեան մասին, որովհետեւ մարդը եւ գործը միախառնուած են իրար:

Առաջին համաշխարհային պատերազմին յաջորդող տասնամեակներուն, արտասահմանի հայկական զաղուծները, յիսնամեակի մը ընթացքին ունեցան համեմատաբար նիւթական եւ տնտեսական աւելի լաւ պայմաններ: Որքերու սերունդը անցաւ, կեանքը իր ընթացքը շարունակեց եւ երեւան եկաւ կեանքին ժպիտով նայող երիտասարդ սերունդ մը:

Մեր ազգին տեւականացման համար, ինչպէս ամէն ազգի յառաջդիմութեան համար, հիմնական կարեւորութիւն ունի ուսումնառութիւնը. մեր պարագային՝ հայեցի կրթութիւնը:

թեան եւ օգնութեան նուաստացումէն աւելի՝ ըլլալով վերականգման եւ վերածնունդի գորաւոր խթան մը:

Այդ վերելքին գսպանակն է ինք՝ Ալեք Մանուկեան, որ ոչ միայն իր անձնական յաջողութիւնը ապահովեց, այլեւ հոգաց իր ազգակիցներուն կարիքները, հայ կեանքի խտնակութեան մէջէն ջանալով գտնել միջին մը, որ պիտի հանդիսանար փրկութեան լաստ մը մեր տարածեալ գաղութներուն: Այս լաստը Բարեգործականի կրթական - մշակութային գործունէութիւնն է:

Ամէն արարք կը բխի գաղափարական տրւեալներէ եւ գաղափարը կը գորանայ այնքան՝ որքան իրմէ բխած գործունէութեան դաշտը ընդլայնի եւ արդիւնաւորուի: Գործը մարմնաւորուած գաղափարն է, այս վերջինին ստուգիչը եւ շփանհիշ ճշդողը:

1920-ին Ալեք Մանուկեան տասնրիւր տարեկան է; երբ իր ծննդավայր իզմիրը կը ձգէ եւ կը հաստատուի Ամերիկա: Չորս տարի ետք կը հաստատուի Տիթրոյթ, ուր այսօր երեսուն հազար հայեր կ'ապրին: 1928-ին կը հիմնէ իր անձնական հաստատութիւնը - Մասքօ Քորփորէյշըն անուան տակ: 1931-ին կ'ամուսնանայ նիւ-Յորքքքնակ Օր. Մարի Տատեանի հետ. կ'ունենան երկու գաւակներ. առջինեկ աղջիկը՝ Լուիզ, այժմ Տիկին Արման Սիմոն եւ իր

ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

տղան՝ Բիչըրտ:

Երբ ոտք կը դնէր Ամերիկա, Մանուկեան արդէն տիրացած էր հինգ լեզուներու, բայց անգլերէն չէր խօսեր: Իր գրպանին մէջ յիսուն տոլար եւ իր գարմիկին ուղղուած նամակ մը ունէր, բայց ան շուտով սորվեցաւ իր վեցերորդ լեզուն եւ ունեցաւ գրկանքի դժուար օրեր: - Չեմ կրնար դիմանալ ի տես թշուառութեան եւ անհասկացողութեան - կ'ըսէ Ա. Մանուկեան: Որքան նիւթական անձկութիւնը դժբախտութիւն մը կարելի է նկատել նոյնքան եւ աւելի՝ անհասկացողութիւնը բարոյական դժբախտութիւն մըն է:

Ամէն հարց կ'ունենայ ժամանակաւոր, մասնակի եւ հետեւաբար թերի լուծում մը եւ հիմնական լուծում մը: Ա. Մանուկեան հիմնական լուծումներու կը դիմէ ամէն անգամ որ հարց մը ծագի:

Սփիւռքի մեր պայմաններուն մէջ հայապահպանումը շատ մը դժուարութիւններու կը բախի - նախ իւրաքանչիւր գաղութ իր առանձնայատուկ պայմանները ունի: Երկրին օրէնքները, մեր գաղութներու նիւթական անձկութիւնը, խտն ամուսնութիւնները, հատուածական խնդիրները եւ ամենէն աւելի սպիտակ ջարդը, այսինքն՝ օրէ օր օտարացող, հայութեանէ հեռացող մեր նոր սերունդը: Ինչպէս յարթահարել այս դժուարութիւնները: Ալեք

իր անունին հետ կապուած են սփիւռքի էական հարցերը. հայապահպանումը, կրթական, մշակութային ծլարծակումը, հայ եւ օտար յարաբերութիւնները, մեր եկեղեցւոյ վերականգնումը եւ ի վերջոյ սփիւռքահայութեան ապահովութիւնը:

Իր գործունէութիւնը ոչ միայն Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան ծիրին մէջ է, այլեւ գուգահեռաբար իր իսկ հաստատած ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ հիմնարկին մէջ:

Բացառիկ դէմք, ճակատագրական հանդիպում, նախահնամական միջամտութիւն, որ երեսուն տարիներէ ի վեր կը ծառայայթէ հայկական երկնակամարին վրայ իբրեւ բարերար, կազմակերպիչ եւ անխարդախ պաշտպան հայութեան:

Իր նախագահութեան քսան եւ հինգ տարիները եղան բեղուն՝ նիւթական եւ բարոյական արգասիքով:

Սփիւռքի հայը չէր կրնար նոյնիսկ երեւակայել՝ թէ պետութենէ զրկուած, անկազմակերպ, ամբոխային իր վիճակին մէջ, պիտի գտնուէր համահայկական միութիւն մը որ տէր պիտի կանգնէր հայութեան, թէ նպաստնկալու-

Armenian General Benevolent Union

FOUNDER HIS EXCELLENCY BOGHOS KHURD
CENTRAL BOARD OF DIRECTORS

ՀԱՅԿԵԿԸՆ ԲԵՆԵՎՈԼԵՆՏԻ ԸՆԿԵՆՆՈՒ ՄԵՐԿՆԻՆ

ՀԱՄԱՊԻՐ ԳԵՂԱՆ ԿԱՐՏԵԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

484 825 4425 484 825 4425

628 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y. 10016, U.S.A.

BOARD OF DIRECTORS

- A. MANOOGIAN
President
- DR. V. MIGRDICHIAN
- M. DJIERDJIAN
Vice-Presidents
- A. ASLANIAN
Treasurer
- D. SIMSARIAN
Asst. Treasurer
- R. GREGORY
Secretary

MEMBERS

- H. S. DERDERIAN
- S. FESJIAN
- N. FRINGHIAN
- DR. A. GUNDJIAN
- G. KARDASHIAN
- E. MARDIGIAN
- H. OUZOUNIAN
- E. PAPASIAN
- DR. P. SVAJIAN
- A. TCHAMKERTEN
- G. R. TCHERPACHIAN
- E. TOULOUKIAN
- B. ZORTHIAN

M. HAIGENTZ
Executive Director

Honorary Members
 ARCHBISHOP TORKOM MANOOGIAN
Primate of the Armenian Church of America
 REV. A. A. BEDIKIAN
 M. DARAKDJIAN
 Y. DEMEDJIAN
 MR. M. M. HOUNEPYAN
 Y. HUSSEYAN
 MISS L. KARACHEUSIAN

Մարտ 9, 1979

Պատուարժան Վարչու թիւն

Հ. Բ. Ը. Միութեան Գահիրէի Մասնաժողովին
Գահիրէ, Եգիպտոս

Յարգելի Տիարք,

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք Ձեր նամակը, որով կ'անդ-
րադառնայիք մեր նախագահութեան 25-ամեակին եւ կը ներկայացնէիք
Ձեր սրտագին մաղթանքները այդ առիթով:

Քսանհիւսովեակի տօնակատարութիւնը ուխտի նորոգութիւն
մը հանդիսացաւ մեզի համար, ինչպէս մասնակից բոլոր ան-
դամներուն համար, հանդէպ մեր Միութեան սրբազան նպատակ-
ներուն: Մենք այդպէս ալ կ'ըմբռնենք նման տօնակատարութե-
անց նշանակութիւնը:

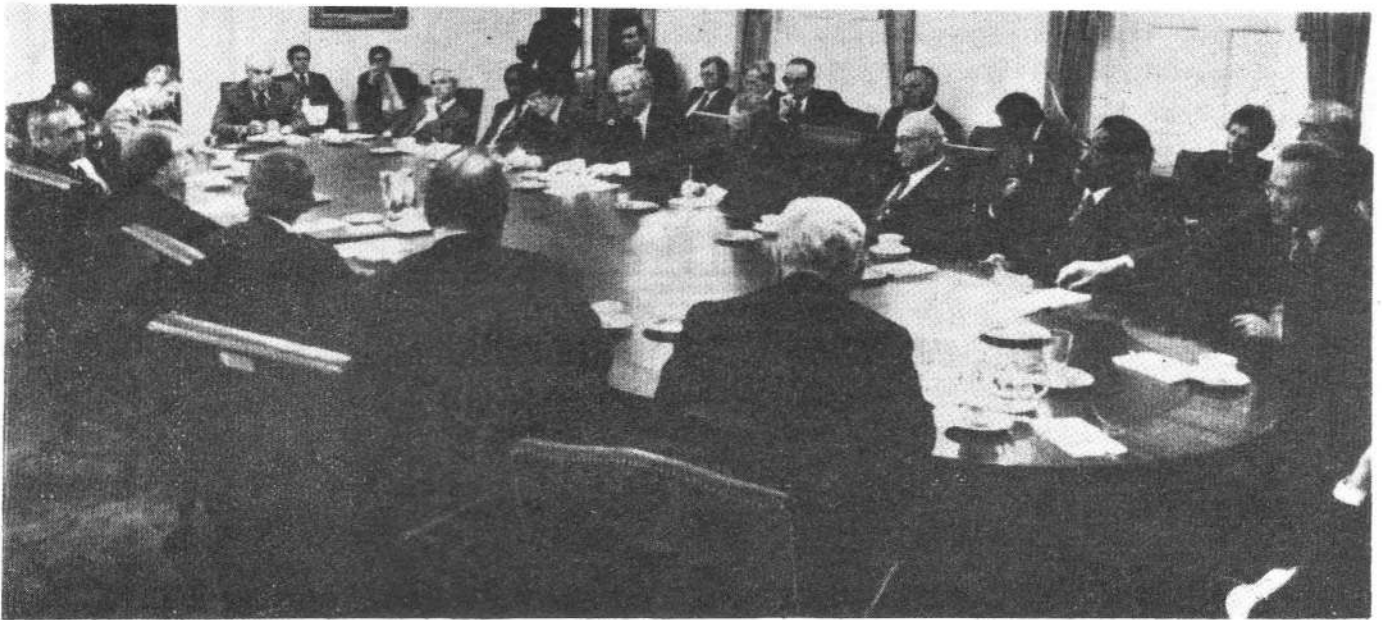
Գալով 1981-ին Գահիրէի մէջ Բարեգործականի 75-ամեա-
կը նշելու Ձեր բաղձանքին, որ Տիար Քեհեանի կողմէ ալ
ներկայացուած էր մեզի անձնապէս, ըսենք թէ մեզի համար
եւս փափաքելի ճամբորդութիւն մըն է, քանի Եգիպտոսը
պատմական ու նշանակալից տեղ մը ունի մեր Միութեան պատ-
մութեան մէջ:

Կեանքը լեցուն է բազում անակնկալներով, ու եթէ Տէրը
կամի՝ կը յուսանք անձամբ մասնակցիլ Գահիրէի 75-ամեակի
հանդիսութեանց:

Յաջողութեան լաւագոյն մաղթանքներով՝

U. Shamlalyan
- Ս. Մանուկեան

Նախագահ

Սպիտակ Տան մէջ, Մ. Նահանգներու մեծ ճարտարարուեստականները կը խորհրդակցին նախագահ Ճիմի Բարթրօրի հետ (ձախին՝ մէջտեղը), որուն դիմացի կողմը (աջին) նստած է Պր. Ա. Մանուկեանը

Նախագահ Ա. Մանուկեան Պօղոս Զ. Պապին հետ, 1970-ին: Մէջտեղը՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետը

Մանուկեանի առաջարկը այն է որ եկեղեցի, դպրոց, լսարան, մշակութային կեդրոն պէտք է մէկտեղել եւ հայագիտական նիւթերը հետաքրքրական դարձնել, զանոնք այժմէականացնելով - մեր կեանքին մաս կազմելով:

Եկեղեցին մեր բնակարանն է, կ'ըսէ Ալեք Մանուկեան, - եկեղեցին առնելով իր ամենալայն իմաստով - Ընտանիքը շատ մեծ նշանակութիւն ունի հայերուս մօտ, ըսած է նաեւ:

Հայկական ամենաթանկագին ժառանգութեամբ սնած, մարդասէր, համեստ եւ զգայուն այս անձնակերպութիւնը, այնքան մօտէն կը ծանչնայ սփիւռքի մեր պայմանները, այնպէս մը փարած է մեր ազգային արժանիքներուն որ իր էութիւնը նոյնացուցած է մեր ազգային իրականութեան հետ:

Նրբակամ, պարզ ակնոցներու մէջէն ժպտուն աչքերով, արեւախանձուած մորթով եւ հասակաւոր այս անձը չես գիտեր ինչ պատկառանք կ'ազդէ, ինչպէս կրնայ թափանցել, ինչպէս կրնայ լուծել դժուար հարցերը. ինչպէս կրնայ ներշնչել ոչ միայն իր ժամանակակիցները, այլ ճիշդ գնահատել եւ նախատեսութիւններ ընել ապագայի վերաբերմամբ:

Բախտի կերտումը թերեւս ճակատագրի հետ կապ ունենայ, բայց ազգի մը կերտումը կը բխի տեսլականի մեծութենէն:

Տեսլականի մարդ է ինք եւ այդ տեսլականը արդէն փոխանցած է իր սերունդին եւ յաջորդ սերունդներուն:

Փառք եւ պատիւ իրեն:

ՅԱԿՈՒ ՀԱՄԻԿԵԱՆ

ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ Հ.Բ.Ը.Մ.Ի. ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ 25-ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Ալեք Մանուկեանի Հ.Բ.Ը. Միութեան նախագահութեան արծաթեայ յորելեանը նշուեցաւ այս տարի սփիւռքի հայահոծ գաղութներու մէջ: Համազգային մեծարանքի այս ցոյցին իր բաժինը բերաւ նաեւ Միութեան օրրանը, Գահիրէն, Շաբաթ 28 Ապրիլին, Հելիոպոլսոյ նուպարեան Ազգային Վարժարանի Պրլըքտանեան Սրահին մէջ:

Հանդէսը կը հովանաւորէին Եգիպտոսի հայ երեք յարանուանութեանց պետերը: Ներկայ էին Եգիպտահայոց բարեջան Առաջնորդ, Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, Պատկ. Թեմական ժողովի ատենապետ՝ Պր. Փօլ Քիլիստեան, Պատկ. Քաղաքական ժողովի ատենապետ՝ Պր. Վահան Չէչճէնեան, Հայ Աւետարանական համայնքի ատենապետ՝ Պր. Աւետիս Ն. Հազրճեան, Թեմական ժողովի յարգարժան անդամներ, Եգիպտոսի Հ.Բ.Ը.Մ.ի կեդրոնական յանձնաժողովի ատենապետ՝ Պր. Յովհաննէս Քէհեանեան, Մամլոյ ներկայացուցիչներ, կրթական մշակներ եւ հոծ բազմութիւն մը:

Ներկայ էր նաեւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Եւրոպայի իրաւական խորհրդական՝ Մեթր Շաւարշ Սելյօնքեան:

Օրուան հանդիսավարը, Հ.Բ.Ը.Մ.ի Գահիրէի մասնամիւղի ատենադպիր Պր. Նորայր Տէօվլէթեան, բեմ հրաւիրեց մասնամիւղի ատենապետ Պր. Յակոբ Էքսէրճեանը, որ քաղման իր խօսքին մէջ անդրադառնալէ ետք Հ.Բ.Ը.Մ.ի կազմութեան եւ դժուարին պայմաններուն, յիշեց Պօղոս Նուպար Փաշայի, Եագուպ Փաշա Արթինի եւ իրենց գաղափարական ընկերներուն նուիրումը եւ հետագայ շրջանի պահանջներուն համեմատ Միութեան պատշաճեցումը: Յիշեց Գալուստ Կիւլպէնկեանի, Զարեհ Նուպարի, Արշակ Գարակէօզեանի անունները՝ յանգելու համար Ալեք Մանուկեանի բացառիկ նշանակութեան, մէջբերելով իր իսկ խօսքերը. - «Պիտի ջանամ բարձր պաշտօնին արժանի ըլլալ եւ պիտի նուիրուիմ Հ.Բ.Ը.Մ.ի նպատակներուն աւելի արդիւնաւորման»:

Կատարուեցաւ խմբային արտասանութիւն մը Հ.Բ.Ը.Մ.ի երիտասարդական շարժումի անդամ-անդամուհիներու կողմէ: Արտասանեցին Վահէ Վահեանի «Չեղքը Սիրոյ եւ Հաւատքի» կտորը, որ խմբային արտասանութեան վերածած եւ պատրաստած էր Պրն. Մանուէլ Զէօսէան: Խումբին մենասողն էր Օր. Վանիա Էքսէրճեան, որուն ծայնը, շեշտը եւ հասկացողութիւնը գնահատելի են: Խումբին անդամներն էին Լիլիան Աբգարեան, Աննա Գազանճեան, Աշխէն Կէօզիւպէյիւքեան, Ժիրայր Յակոբեան, Սօսի

Նէրէտեան, Ռաֆֆի Պոսնոյեան եւ Նորայր Փիլիպպոսեան: Այս բերթուածին արտասանութիւնը մեծ տպաւորութիւն թողուց ներկաներուն վրայ:

Հ.Բ.Ը. Միութեան կրթական ֆոնտերը, կրթական յարկերը, մարզական եւ այլ հաստատութեանց կարգադրումը՝ կը բխի մէկ եւ միակ նպատակէ մը. առողջ, պատրաստուած, ի վերջոյ ժամանակին հետ քայլ պահող եւ գիտակից սերունդի մը պատրաստութիւնը: Բարեգործականի գանազան մասնամիւղեր եւ անհատներ, շնորհաւորական հեռագիրներ եւ նամակներ յղաչ էին որոնք կարդացուեցան հանդիսավարին կողմէ: Նոյնիսքն մեծանուն յորելեարին նամակը ունկնդրեցինք երկիւղած լուութեամբ:

Ջութակահարուհի Նայիրի Քրէտեան՝ Սէն Սանսի «Բոնտօ Քապրիչիոգո» նուագեց վարտութեամբ, թէ մեր տեսողութիւնը եւ թէ մեր լսողութիւնը լիացնելով: Օժտուած այս արուեստագիտուհին լսելով կը զգանք թէ արուեստը ապրում է, երջանկութիւն է: Նուագեց նաեւ Կոունկը, Երեւանի երաժշտանոցի յայտնի ուսուցիչ՝ Տօնպայեւի ջութակի վերածումով: Ամէն հայու սրտին խօսող այս կանչը, պաղատանքն է նաեւ կարօտակէզ սփիւռքահայուն: Քաղցր երազի մը խաբկանքը, կսկծալի սպասումը, հարցումի մը ամբողջ ողբերգութիւնը: Նայիրի Քրէտեանի նուագածութիւնը համապատասխան էր վիշտին, վարանքին եւ անձկութեան:

Դաշնակի ընկերակցութիւնը, զոր կատարեց Կարլէն Թոփչեան, ունեցաւ իր բաժինը ջութակահարուհիին յաջողութեան մէջ:

Կարլէն Թոփչեան մեծ դաշնակահար է, ինչ որ ի յայտ եկաւ իր անձնական ելոյթին ժամանակ:

Խօսք առաւ Գալուստեան Ազգային Վարժարանի հայագիտութեան ուսուցիչ, գրականագէտ Պր. Մանուէլ Զէօսէան, որուն խօսքը՝ վճիռ լեզուով, կարճ եւ հատու, եւ պատկերաւոր պանծացումն էր մէկու մը, որ ոչ միայն յեղաշրջեց բարեսիրութեան իմաստը, այլ լուսաւոր աստղի մը նման փայլատակեց:

Պր. Մանուէլ Զէօսէանի խօսքը կուտանք առանձին:

Ապա ելոյթ ունեցաւ հայկական ՍՍՀ վաստակաւոր արտիստ, դաշնակահար Կարլէն Թոփչեան: Ան նուագեց յաջորդաբար Աննօ Բաբաջանեանի «Վաղարշապատի Պար»ը, Սալաթ Նովա-

յի «Քեմանչա»ն, դաշնամուրալին փոխադրում
 Ռոպէրթ Անդրէասեանի եւ Արամ Խաչատուրեանի
 «Թորաթթա»ն: Հայրենի տաղանդաւոր դաշնակա-
 հարին մասնակցութիւնը այս մեծարանքի
 հանդէսին թէ գեղարուեստական բարձր մակար-
 դակի մթնոլորտ մը ստեղծեց եւ թէ հայրե-
 նիքը իր բաժինը բերած եղաւ հանդիսութեան:
 Իր նուագածութեամբ կը զգաս թէ երաժշտու-
 թիւնը կախարդական լեցու մըն է եւ կը
 հետելիս արուեստագէտի հեւքին, կը լեցուիս
 իրմով, իր խանդով, որովհետեւ այն ինչ որ
 Թոփչեան կը ներկայացնէ՝ հաւասարակշռուած է:

Իր ելոյթին երեք կտորներն ալ ունկն-
 դրուեցան մտախոհութեամբ, հոգեխառն
 հրճուանքով, բայց նաեւ վերացումով:

Փակման խօսքը ըրաւ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս.
 Եպս. Չինչինեան, որ հաստատեց, թէ բեր-
 կրանքով, սիրով եւ ակնածանքով գործա-
 դրեցինք Ալեք Մանուկեան Հ.Բ.Ը. Միութեան
 նախագահին 25 ամեայ Յորելեանը եւ իսկոյն
 հարց տուաւ, թէ ի՞նչ է կեանքի մը մեծու-
 թեան չափանիշը: Ի՞նչ տեսակի մեծութեան
 մասին է որ անդրադարձանք այսօր: Հեռու-
 ղութիւնները կը չափուին, խորութիւնները
 կը գննուին, բարձրութիւնները կը հաշու-
 ւին, բայց հայրենասիրութիւնը, ազգասի-
 րութիւնը, եկեղեցանուէր ծառայութիւնը կը
 մասն չափերէն եւ հաշիւներէն վեր:

Անոնք հոգեկան արժէքներ են որոնք
 գնահատանքէ վեր են: Այս արժէքները կը
 թափանցուին, կ'աւանդուին եւ կը յաւերժա-
 նան: Առաքինութիւնը մարդը կը մղէ բարին
 գործելու եւ բարեգործութիւնը լուսաւորու-
 թիւն մըն է, վառուած մոմի մը նման, որմէ
 ուրիշ մոմեր կը վառենք եւ կը բազմացնենք
 լոյսը: Լոյսը չի կորսուիր այլ կ'աւելնայ,
 լոյսը պայծառ է եւ խաւարը կը վառէ եւ
 նոյնիսկ երբ առաջին մոմը սպառէ, իր լոյսը,
 իր պայծառութիւնը բազմապատկելով արդէն
 փոխանցած է եւ փոխակերպուած:

Սրբազան Հայրը փակեց հանդիսութիւնը
 Պահպանիչով:

Յայտագրի կողքին շրջանակի մէջ առնը-
 ւած Ալեք Մանուկեանի ոսկեգօծ կիսանկարը
 գործն էր Տիկին Այտա Պըլըբտանեանի. իսկ
 չորրորդ երեսին վրայ տպուած էր Ալեք
 Մանուկեանի խօսքերէն փունջ մը, որմէ
 կ'արտատպենք յատկանշական հատուած մը.
 «Եթէ միացեալ ուժերով առաջ տանինք հայա-
 պահպանութեան գործը սփիւռքի մէջ՝ ես մեծ
 հաւատք ունիմ որ պիտի յաջողինք եւ ըսփիւ-
 րը պիտի ապրի հայրենիքին համար»: Ահա այս
 ստղծերուն մէջ են թէ Միութեան եւ թէ մեծ
 բարերար նախագահին հաւատամբը:

ՅԱԿՈՒ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ

Յիշատակի նկար մը, նախագահ Ա. Մանուկեանի Եգիպտոս այցելութենէն, 1963:
 Ա. շարքին վրայ, Պ. Ա. Մանուկեան, Պ. Յ. Բէհեան, Տիկ. Ա. Քիւրքեան,
 Տիկ. Ա. Բէհեան: Բ. շարքին վրայ, Տիկին Մ. Մանուկեան, Տիկ. Զ. Թապիպեան,
 Պ. Օ. Թապիպեան

ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԽՕՍՔ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՅՈՐԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Հանրային կեանքի մէջ անձով պայմանաւորուած գործեր կան: Երբեմն անձը մեծ կ'ըլլայ, տէր կ'ըլլայ զօրաւոր անհատականութեան մը եւ կը յաջողի իր շուրջ համախմբել տարրեր, որոնք այլապէս հեռու պիտի մնային, եւ բոլորով առաջնորդուիլ ծրագրի մը, երագի մը, տեսիլքի մը կենսագործման: Ասիկա այսպէս կ'ըլլայ ամէն անգամ որ հմայք ունեցող անհատ մը, որ միաժամանակ նուիրում մը ունի, կ'ըլլայ գլուխ՝ դպրոցի մը, եկեղեցիի մը, կազմակերպութեան մը, երկրի մը եւ իրեն վստահուած այդ դպրոցը, եկեղեցին, կազմակերպութիւնը կամ երկիրը՝ կ'առաջնորդէ համաձայն իր ծրագրին, համաձայն իր երագին, տեսիլքին: Հանրային կեանքի մէջ ուրեմն մեծ է ազդեցութիւնը անձին, անոր հմայքին, անոր բարոյական կերպարին:

Այս տեսանկիւնէն դիտելով կրնանք ըսել, որ սփիւռքահայ կեանքին համար աւելի քան պատուաբեր է, որ այսօր Ալեք Մանուկեանի պէս մարդ մըն է Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Ցկեանս նախագահը, մարդ մը, որ քսանհինգ տարի շարունակ, Բարեգործականի միջոցով բերաւ իր մասնակցութիւնը հայ կեանքին, անոր կարիքներուն, քաղաքական մը յոյս եւ քաղաքական մը ուրախութիւն սփռելով իր շուրջը բոլոր: Սփիւռքահայ կեանքը միխթարական դարձնող, սփիւռքի դառն կեանքին քիչ մը բաղձնութիւն խառնող հազուադէպ անձնաւորութիւններէն մէկն է Ալեք Մանուկեան:

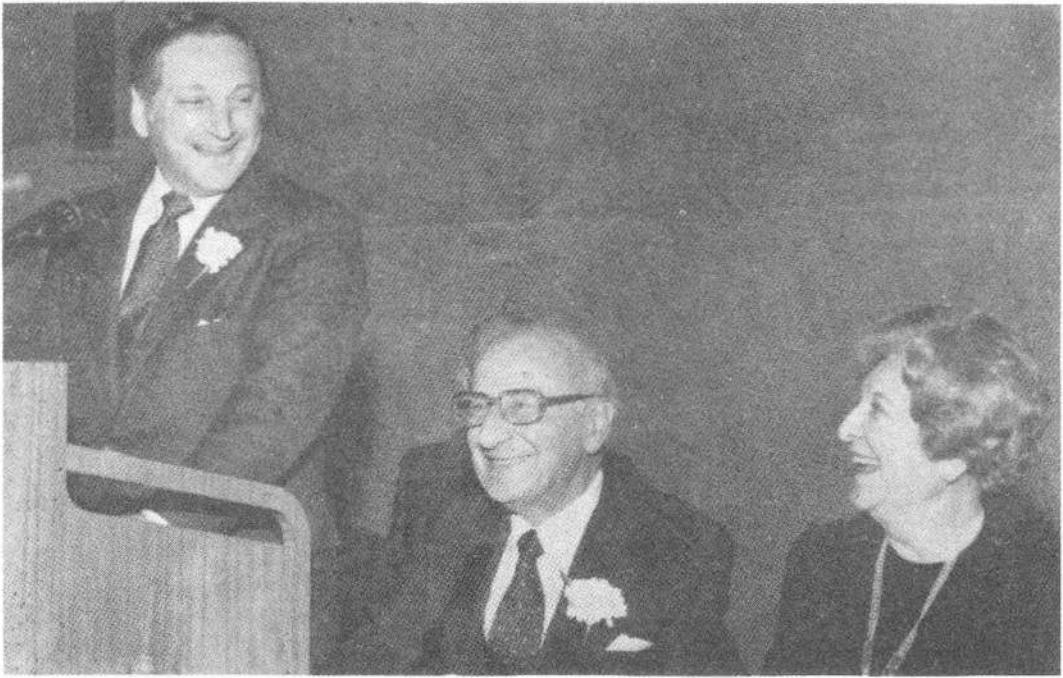
Մեծ ամերիկացի մը ըսած է. «Ամօթ է հարուստ մեռնիլ»: Այս մեծ ամերիկացին ըսել կ'ուզէր՝ երանի անոր որ հարուստ կ'ապրի, այսինքն՝ երանի անոր որ իր ապրած ժամանակ գիտէ գործածել դրամը անանձնական նպատակներու համար, գիտէ իր նիւթական միջոցները ի սպաս դնել բարենպաստ ձեռնարկներու համար, գիտէ սպասարկել ոգեկան արժէքներու: «Ամօթ է հարուստ մեռնիլ»: Ի՞նչ է շահը, նպատակը, օգուտը, երբ կը մեռնիս ու քու անունիդ մեծ գումարներ կը մնան արձանագրուած դրամատան մը մէջ, իբրեւ ժառանգարձանաւոր կամ անարժան յետնորդներու: Այս տեսակ հարուստը ընդհանրապէս կ'ապրի փղոսկրեայ աշտարակի մէջ, հեռու՝ գանգուածներէն, անհաղորդ՝ հաւաքականութեան ոգորումներուն, խուլ՝ իր ժողովուրդի սրտի

գարկերուն:

Հ. Բ. Ը. Միութեան Ցկեանս նախագահ Ալեք Մանուկեան ոչ փղոսկրեայ աշտարակի մէջ կ'ապրի եւ ոչ ալ նստակեաց նախագահ մըն է: Ան ամբողջապէս կը ծանշնայ հայ կեանքը: Ան կը շրջի գաղութէ գաղութ, մօտէն կը հետաքրքրուի հայ գաղութներու կեանքով, կ'ապրի հայ կեանքը, միտքը՝ բաց, ականջը՝ արթուն, սիրտը՝ մեծ: Ան գնաց մինչեւ հաւատքի կեդրոն՝ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, մինչեւ Սուրբ Քաղաք՝ Երեւան:

Հայ Երուսաղէմի հեռահայեաց Պատրիարք Եղիշէ Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեան, Հ. Բ. Ը. Միութեան նախագահներու շղթային առաջինը՝ Պօղոս Նուպարը, կը նմանեցնէ ոսկիէ շինուած օղակի՝ փայլուն, թանկագին, լուսաւոր, եւ վերջինը՝ Ալեք Մանուկեանը, արցունքէ շինուած օղակի՝ վճիտ, տաք, այրող:

Ալեք Մանուկեան մարդ մըն է որ բան չի պահանջեր իր ժողովուրդէն: Թերեւս կը յուսայ՝ շնորհակալական բանի մը խօսք միայն, յարգանքի բանի մը ցոյց, ինչպէս օրինակ մեծարանքի այս հանդէսը: Գիտէ սակայն որ կ'ապրինք անքնական կացութեան մը մէջ, ուր մեր արեան կարմիր գնդիկները կը ճերմկին: Գիտէ, որ մի բանի տասնամեակ եւս եւ անկէ ետք մալկաշներուն պիտի դիմենք հայոց լեզուի ուսուցիչ, եկեղեցական, խմբագիր կամ ազգային գործիչ ունենալու համար: Այս բոլորը գիտէ Ալեք Մանուկեան: Ու ահա կ'ուզէ որ նորահաս երիտասարդները, որոնց միտքերը բաց են աշխարհի առջեւ, որոնք հնարաւորութիւն ունին թափանցելու գիտութեան եւ արուեստի արդի նուաճումներով, յանձնառու ըլլան նաեւ ազգային պարտականութեանց եւ պարտաւորութիւններու: Այս բոլորով մտահոգ է Ալեք Մանուկեան: Մտահոգ է ու ահա տեղ մը դպրեվանք մը կը նուիրագործէ, դպրոց մը կը կանգնեցնէ, երիտասարդական կեդրոն մը կը բարձրացնէ: Տեղ մը նուիրատուութիւն մը կը կտարէ, իրեն վստահուած Միութեան դրամագլուխը կը մեծցնէ, կ'ընդարձակէ գործունէութեան դաշտը, հիմնադրամ մը կը հաստատէ ու կը հասնի՝ սփիւռքի գրեթէ բոլոր գաղութներու կարիքներուն, ու իր միանկութեան պահերուն հայ երգին բառերով թերեւս կ'երգէ. «Լաց ծիծաղ եմ արել»: Կեանք մը՝ գեղեցիկ, գոյութիւն մը՝ իմաստաւորուած, նպատակասլաց:

Պ. Ռիչըրտ Մանուկեան, Տէր եւ Տիկին Ա. Մանուկեան

Մեր ժամանակի մեծ մարդերէն մէկն է ան, որուն մէջ ներդաշնակ են մարդն ու հայր եւ որովհետեւ ներդաշնակ են՝ յատկացումներ կը կատարէ հայուն եւ ոչ հայուն անխորաբար: Հայ ժամանակակից կեանքի մեծագոյն դէմքերէն մէկն է ան, որ հսկայ հոսանքներու դէմ ամբարտակներ կը կառուցանէ, երկարածագելու համար մեր գոյութիւնը աշխարհի բոլոր փողոցներուն մէջ, մինչեւ այն օրը, որ իրականութիւն դառնան մեր ժողովուրդին իղձերը, երազները, տեսիլքները ու բոլորս միասնաբար երգենք վերադարձի երգը:

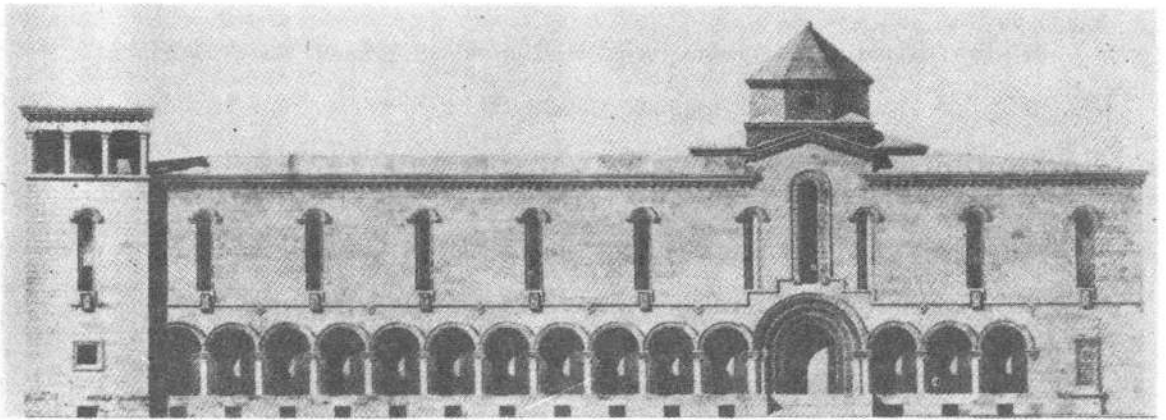
Հայ հարուստ խաւը, ընդհանրապէս, ոյժ մըն է անկասկած: Ալեք Մանուկեան մեր ազնուական հարուստներէն է սակայն: Ինչպէս համաշխարհային, այնպէս ալ մեր պատմութեան մէջ, ազնուական հարուստը եղած է ազգային մշակոյթը հովանաւորողը: Հարուստ ազնուական մըն է ուրեմն Ալեք Մանուկեան, որ գիտէ յարգը, անփոխարինելի արժէքը մտքի ազնուականութեան՝ մշակոյթին: Գիտէ որ մշակոյթն է որ մեզ պէտք է պահէ: Ուրեմն կ'օժանդակէ մշակոյթի ստեղծման համար պլպլացող անուանի եւ անանուն բոլոր նուիրականութիւններուն, հաւատալով, որ մշակոյթն է որ կ'ապրեցնէ ժողովուրդ մը: Ալեք Մանուկեան հայ հարուստ դասակարգին համար ներշնչող եւ անժամանցելի օրինակ մըն է:

Մենք կը յիշենք օրինակի համար վահան Թէքէեանը, բայց քանի՞ն կը յիշենք իրեն ժամանակակից մեծահարուստներէն: Այդ շողշողուն անուններէն երբեմն փոշի մնացած է միայն: Բայց գուրգուրանքով ու երախտագիտութեամբ պիտի յիշենք անունները բոլոր անոնց, որոնք նպատակի մը համար նուիրատուութիւն մը կը կատարեն, հրատարակատուն մը կը հաստատեն, զիրքերու մեկենաս կը հանդիսանան: Գալիք սերունդները գուրգուրանքով ու երախտագիտութեամբ պիտի յիշեն անունները բոլոր անոնց, որոնք եկեղեցի մը, դպրոց մը, սրահ մը, զրադարան մը կանգնեցուցին՝ ի յիշատակ իրենց կամ իրենց սիրելի մէկ հարազատին, բայց ի փառս մեր ժողովուրդին, ի բարգաւաճումն մեր մշակոյթին, որով եւ ի յաւերժացումն Հայաստանեայց մեր աշխարհին:

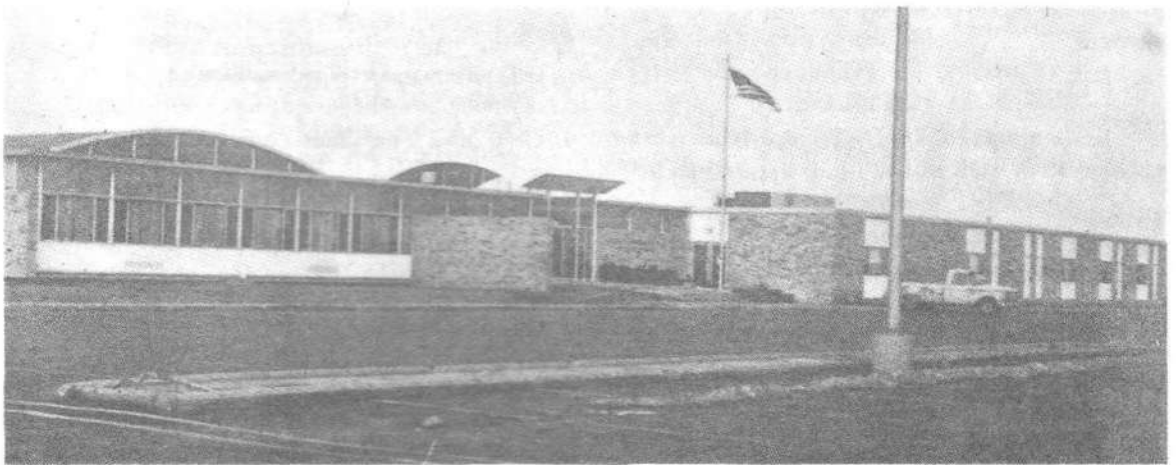
Թող բազմապատկուին Ալեք Մանուկեանները:

Ալեք Մանուկեան, հայ մարդ, Հ.Բ.Ը. Միութեան նախագահութեանը Արծաթեայ Յոբելեանին առիթով, Միութեան ծննդավայր՝ Նեղոսի օրհնեալ ափերէն, ողջոյն եւ յարգանք բեզի:

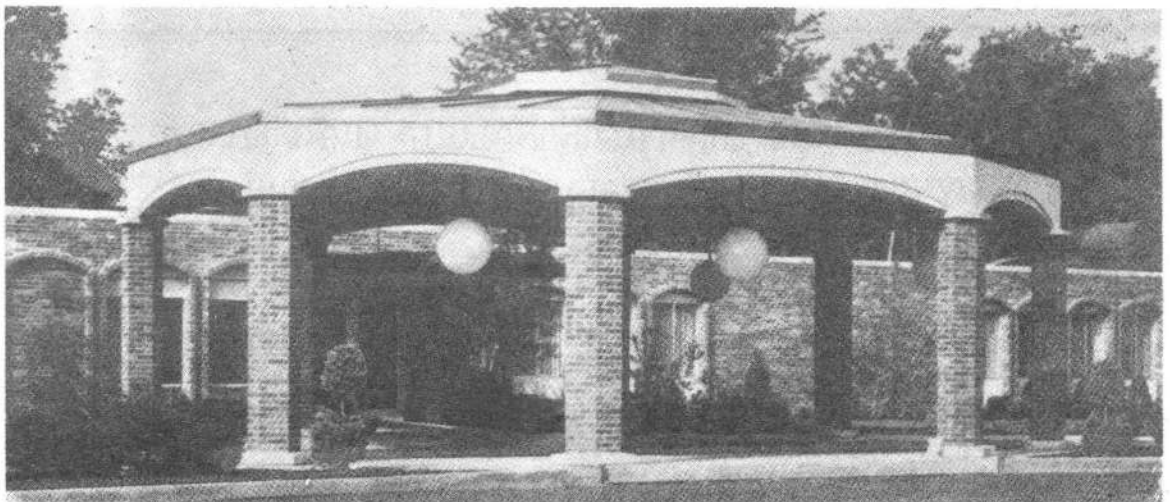
Մանուէլ Բէօսէեան

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Ա. Մանուկեան թանգարան գրադարանի (որ կառուցման մէջ է ներկայիս) նախագիծը

Հ.Բ.Ը.Միուլթեան Տիթրոյթի Ա. Մանուկեան երկրորդական վարժարանը

Լիվոնիայի (Տիթրոյթի մերձակայ քաղաք) Թագլոր եւ Թագուհի Մանուկեան Հայ Տարեցններու Տունը

իր կոչումին եւ աւանդութեանց, հետեւեալ յատկացումները ըրաւ.

	<u>Տոլար</u>
Վերականգնումի Կեդրոնական Մարմին	75,000
Լիբանանահայոց Ազգ. Առաջնորդարանին	55,000
Լիբանանի Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանին	30,000
Լիբանանի Հայ Աւետարանական Միութեան	30,000
Վահան Թէքէեան Վրժ.ին	5,000
Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան Գուլէճին	5,000
Համազգայինի նշան Փալանճեան ծեմարանին	<u>5,000</u>
Գումար	<u>205,000</u> =====

Սոյն գումարը արդէն փոխանցած ենք Միութեան Լիբանանի պատ. Շրջանակային Յանձնաժողովին բաշխուելու համար պատկանեալներուն: Համայնքային երեք հաստատութեանց՝ Ազգ. Առաջնորդարան, Կաթողիկէ Պատրիարքարան եւ Աւետարանական Միութիւն, եղած յատկացումները պիտի գործածուին իրենց իշխանութեան ներքեւ գտնուող վարժարաններուն կարեաց:

Այս առթիւ հաճոյքով կ'արձանագրենք, որ ընթացք տալով Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի ինդրանքին, կրթական նպատակներու համար վերոյիշեալ յատկացումներուն 30,000 տոլարը տրամադրած ենք յօգուտ Հայաստանի Միութեան մօտ գտնուող կարգ մը հիմնադրամներու եկամուտներէն:

Անցնող չորս տարիներուն Հ.Բ.Ը. Միութիւնը Լիբանան փութացուց շուրջ մէկուկէս միլիոն տոլար, որ ամբողջապէս յատկացուեցաւ ստիպողական բազմազան պէտքերուն աղէտեալ գաղութին, տազնապահար մեր քոյրերուն եւ եղբայրներուն, առանց դաւանական կամ գաղափարական խտրութեան:

Անխախտ վճռականութեամբ կանգնած ենք կողքին Լիբանանահայութեան, որուն վերականգնումը պէտք է մնայ բովանդակ Հայաշխարհի սեւեռուն ուշադրութեան եւ մշտական հոգածութեան առարկան:

Դիոնիս
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

